

หัวข้อวิจัย การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวอินทรีย์ และข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกรในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

คณะผู้วิจัย ผศ.จุฑาทิพย์ สองเมือง
ผศ.สุทธิ ชัยพุกษ์
อาจารย์สัญญาจิตา อรชุนเลิศไมตรี

ปี พ.ศ. 2551

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนและเปรียบเทียบจุดคุ้มทุนในการผลิตข้าวอินทรีย์และการผลิตข้าวใช้สารเคมีของเกษตรกร ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปีการเพาะปลูก 2551 โดยการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการสัมภาษณ์เกษตรกร กลุ่มตัวอย่างในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 ราย แบ่งเป็นเกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์จำนวน 15 ราย และเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมี จำนวน 15 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า การผลิตข้าวอินทรีย์มีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 3,718.10 บาท รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 8,350.20 บาท ทำให้การผลิตข้าวอินทรีย์มีกำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 4,631.90 บาท และมีรายได้สุทธิเฉลี่ยไร่ละ 5,738.76 บาท เมื่อพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดพบว่า เกษตรกรที่ผลิตข้าวอินทรีย์มีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 5,993.10 บาท และการศึกษาจุดคุ้มทุนของเกษตรกรของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์พบว่า มีระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยไร่ละ 146.99 กิโลกรัม และระดับราคาคุ้มทุนเฉลี่ย กิโลกรัมละ 4.88 บาท สำหรับเกษตรกรที่ผลิตข้าวใช้สารเคมีพบว่า การผลิตข้าวใช้สารเคมีมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 4,534.08 บาท รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 9,710.52 บาท ซึ่งทำให้การผลิตข้าวใช้สารเคมีกำไรสุทธิเฉลี่ยไร่ละ 5,176.44 บาท และมีรายได้สุทธิเฉลี่ยไร่ละ 6,088.67 บาท เมื่อพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด การผลิตข้าวใช้สารเคมีจะมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดเฉลี่ยไร่ละ 6,180.02 บาท และการศึกษาจุดคุ้มทุนของการผลิตข้าวใช้สารเคมี พบว่ามีระดับผลผลิตคุ้มทุนเฉลี่ยไร่ละ 133.56 กิโลกรัม และมีระดับราคาคุ้มทุนเฉลี่ยกิโลกรัมละ 5.09 บาท จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการผลิตเกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมีได้ผลผลิตต่อไร่สูงกว่าข้าวอินทรีย์ แต่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าเกษตรกรผู้ผลิตข้าวใช้สารเคมี

**Comparison of Cost and Return
between Organic Rice and Chemical Rice Planting
In Amphoe Lumlukka Pathumtani Province**

The objectives of this study were to study and compare cost, return and break-even point between organic rice and chemical rice planting in Amphoe Lumlukka Pathumtani in crop year of 2008. The Primary data were collected by interviewing 30 farmers, 15 farmers of organic rice and 15 farmers of chemical rice . Interviewed by using closed and opened and questionnaire and then used descriptive statistics such as percentage and mean for analysis.

The results of study found that total average cost per rai of organic rice planting was 3,718.10 bath and total average revenue per rai was 8,350.20 baht. That caused the net profit per rai was 4,632.10 baht. The net revenue per rai was 5,738.76 baht. However, the difference of net revenue and variable cash cost per rai was 1,923.76 bath. The yield break-even point per rai was 146.99 kilograms and price break-even point per kilograms was 4.88 baht. For the farmer of chemical rice planting, the total cost per rai was 4,534.08 baht. The total average revenue per rai was 9,710.52 baht. Thus, net profit per rai was 5,176.44 baht. The net revenue per rai was 6,088.67 baht. However, the difference of net revenue and variable cash cost per rai was 1,554.59 baht. The yield break-even point per rai was 133.56 kilograms. The price break-even point per kilograms was 5.09 baht. In conclusion, chemical rice planting provide higher revenue than organic rice planting but organic rice planting provide lower cost than chemical rice planting